

Mitä viljelijä odottaa tulevaisuuden ympäristötuelta?

Johanna Ikävalko

ympäristöjohtaja
MTK

Vaihtoehtoisia reittejä:

1. ”Mikään ei muutu”

2. Jos jokin muuttuu niin vain hienosäätöä nykyiseen

3. Jos radikaali muutos tapahtuu, on pidettävä kiinni nykyisen tuomasta varmuudesta ja jatkuvuudesta

CAP-uudistus: tavoitteemme

1. Muutoksia tehdään mahdollisimman vähän

- yhteisen maatalouspolitiikan muutokset ovat lähes aina tarkoittaneet heikennyksiä pienille jäsenvaltioille

2. CAP uudistuu, jolloin:

- *rahoitus* pidetään vähintään nykytasolla
- parannetaan *viljelijöiden neuvotteluasemia* markkinoilla
- tarvitaan *uusia markkinamekanismeja* pehmentämään voimakkaita hinnanmuutoksia
- *tilatukeen joustavuutta*: jäsenmaille enemmän päätäntävaltaa tilatukeen sidotuista tukimuodoista ja –määristä
- koko Suomi *LFA*-aluetta, tuki säilyy nyky muodossaan mutta ylärajaa nostetaan

CAP-uudistus: tavoitteemme (jatkoa)

- ***eläinten hyvinvointituki***: lähtökohta EU:n minimilainsäädäntö, lisää joustoa (vrt. ymp.tuki)
  - ***investointitukiin*** kansallista päätäntävaltaa
    - ***ympäristötukeen lisää joustavuutta***:
      - a) vapautta jäsenmaille päättää omista ohjelmistaan ja toimenpiteistä
      - b) mahdollisuus maksaa ympäristöhyötyjen perusteella
      - c) luovutaan hehtaarikohtaisesta maksimituesta
      - d) lisää joustavuutta toimenpiteiden vaihtomahdollisuuksiin → ohjelman houkuttelevuus!

Ympäristötuen kehittämisen esteitä

1. Suomen mahdollisuuksia kehittää ympäristötukea nykyistä toimivammaksi rajoitetaan monin osin EU:n lainsäädännöllä ja komission halulla yksityiskohtaisesti kontrolloida jäsenmaiden kaikkia toimia.
2. tukijärjestelmälle asetetut toivomukset ovat joiltain osin ristiriidassa (esim. viljelijä / kuluttaja).
3. käytettävissä olevan rahoituksen riittämättömyys (esim. tuen ulkopuolella olevat pellot)
4. ristiriidattoman tutkimustiedon puute (esim. miten tietty toimenpide pitkällä aikavälillä vaikuttaa yksittäisen tilan pellolla, toimenpiteen toteutettavuus)

Yhteenveto

EU:ssa rahoitus maatalouteen ja maaseudun kehittämiseen on syytä pitää kokonaisuudessaan vähintään nykytasolla.

Maaseudun kehittämissuunnitelmissa jäsenvaltioille on annettava laaja toimivalta määrittää toimenpiteet omien tarpeidensa ja erityisten olosuhteidensa perusteella.

Maatalouden ympäristötukijärjestelmä on säilytettävä, sitä pitää edelleen kehittää ja kohdentaa tarkemmin. Ympäristötuen on oltava taloudellisesti kannustava, jotta sen vaikutukset ovat tehokkaita.

Ympäristötukityöpajan hedelmiä

Nykyisessä rakenteessa HYVÄÄ

1. kattavuus on hyvä (viljelijöitten sitoutuneisuus on korkea, perus-, lisä- ja erityistoimenpiteet), kaikilla mahdollisuus ainakin perustukeen
2. pitkät sopimukset, erityisesti koskien perustukea
3. erityisympäristötuki kohdentuu tarkasti, enemmän transaktiota tarvitaan.
4. ympäristövaikutukset ovat hyviä, mm. pohjavesien suojele

Ympäristötukityöpajan hedelmiä

Nykyisessä rakenteessa HUONOA

1. vaikeaselkoiset ehdot
2. erityistukisopimusten byrokraattisuus
3. ei aidosti vapaaehtoinen
4. lohkoittainen kirjanpito on joustamaton

Ympäristötukityöpajan hedelmiä

Uusia ehdotuksia rakenteeseen:

1. joustavuus: voi valita täsmätoimenpiteitä, muuttaa tai lopettaa toimenpiteen kesken kauden
2. alueellinen ja toimenpiteiden kohdentaminen on hyvä lisä (vaatii hyvät kriteerit ja rahaa)
3. kaikki pellot tuen piiriin

Ympäristötukityöpajan hedelmiä

Nykyisessä toimenpiteissä HYVÄÄ

1. laaja toimenpidekokonaisuus periaatteessa hyvä
2. monihyötyiset toimenpiteet: pientareet, suojakaistat, luonnonhoitopellot, viherlannoitus jne.
3. lannan vastaanoton tuki oli hyvä

Ympäristötukityöpajan hedelmiä

Nykyisissä toimenpiteissä HUONOA

1. näennäishyöty: ympäristöhyöty voidaan saada näyttämään paperilla hyvältä (esim. ravinnetaselaskelma)
2. pitkäjänteisyys puuttuu
3. inhimillisiä erehdyksiä / ilmeisiä virheitä sanktioidaan => tarkastuksia kehitettävä siten, että niissä olisi väljyyttä pienille virheille

Ympäristötukityöpajan hedelmiä

Uusia ehdotuksia toimenpiteisiin:

1. lannan käytön tehostaminen
2. maan kasvukunnosta huolehtiminen (kalkitus, salaojitus jne.)
3. typpilannoituksen jakaminen (viljatilat)
4. erityistoimenpiteet happamille sulfaattimaille?
5. kasvipeitteisyyden lisääminen tms. kasvukauden ulkopuolella tehtävät toimenpiteet, myös C-alueelle
6. Koko lohkon voi ilmoittaa suojakaistaksi/-vyöhykkeeksi, jos kyseessä pieni pinta-ala

Ympäristötukityöpajan hedelmiä

Yleistä:

Jos/kun kilpailutukseen mennään, on ympäristötuen pidettävä ei-kilpailutettu perusosuus, joka takaa ympäristötuen kattavuuden (osallistumisprosentti ja tietyt perustoimenpiteet).

Kilpailutus puitesopimuksen pohjalta: maksu toteutuneen työn perusteella. Alentaa viljelijän riskiä (pitkäaikais-/5-vuotissopimusten epävarmuus poistuu).

Pitkäaikaisista sopimuksista korkeampi korvaus (vrt. sijoittamisen riskit).